Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Факультет іноземних мов

«Затверджую»
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Вінницького державного
педагогічного університету
ім. М.Коцюбинського
доцент Гусєв С.О.

_____

«_____»_____2020 р.

Програма

екзамену з англійської філології

для атестації здобувачів вищої освіти

підготовки бакалавра

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**
Спеціальність **014.021 Середня освіта (Мова і література (англійська))**
Форма навчання: **денна**

Вінниця – 2020

Програма екзамену з англійської філолоії для атестації здобувачів вищої освіти підготовки бакалавра за 014.021 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Укладачі: канд. філол. наук, доцент Грачова І.Є., канд. філол. наук, доцент Козачишина О.Л., канд. філол. наук, доцент Мосійчук А.В., канд. філол. наук, канд. філол. наук, доцент Малащук-Вишневська Н.В., старший викладач Змієвська О.О.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри англійської філології

Протокол № 8 від «5» березня 2020 р.

Затверджено навчально-методичною комісією факультету іноземних мов

Протокол № 4 від «12» березня 2020 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах відкритості сучасного суспільства, широких міжнародних контактів, вільного доступу до автентичних іншомовних джерел значно зростають вимоги до знань та навичок випускників факультету іноземних мов. При цьому набуття мовних навичок та вмінь передбачає не лише практичне володіння іноземною мовою, а й спроможність пояснювати певні мовні й мовленнєві явища, виявляти необхідний рівень загальнотеоретичної підготовки. Визначити сформованість загальних та професійних компетентностей випускників факультету іноземних мов, ступінь їхньої готовності до виконання професійно-педагогічних обов'язків і є завданням екзамену з англійської філології.

Атестація здобувачів вищої освіти з англійської філології є комплексною формою перевірки і підсумковою оцінкою навчально-методичної, науково-теоретичної та практичної підготовки випускників. Для проведення атестації організується екзаменаційна атестаційна комісія у складі голови та членів комісії. Комісія створюється щорічно і діє протягом календарного року.

До складання екзамену з англійської філології допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та програм з практики усного та писемного мовлення, практична фонетики) і з теоретичного курсу англійської мови (теоретичної фонетики, теоретичної граматики, історії мови, лексикології та стилістики).

Програма екзамену з англійської філології розрахована на здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 014.021 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

1. Мета та завдання екзамену з англійської філології

1.1. Мета: перевірити і оцінити рівень володіння випускником іноземною мовою як фаховою.

1.2. Завдання: визначити ступінь сформованості лінгвістичної, мовленнєвої, комунікативної, лінгвокраїнознавчої та професійної компетентностей студентів.

Студенти випускного курсу повинні продемонструвати системність знань теорії і практики англійської мови і сформованість необхідних умінь та навичок для реалізації здобутих знань у майбутній професійній діяльності.

Студенти мають виявити вільне володіння англійською мовою загалом та мовленнєву компетенцію за рівнями мови (фонетика, лексика, склад слів, словотвір, морфологія, фразеологія, синтаксис, стилістика тексту) зокрема; обізнаність з орфоепічними, лексичними та граматичними нормами іноземної мови; функціонально-комунікативну компетенцію, тобто володіння способами формування та формулювання думок за допомогою знань мови, реалізації мовної норми у різноманітних видах мовленнєвої діяльності, автентичних комунікативних ситуаціях, сферах спілкування тощо; вміння та навички використовувати базовий словник в обсязі програмних вимог та вживати його в усній та письмовій формі у продуктивних та рецептивних видах мовленнєвої діяльності.

Основною вимогою екзамену до рівня теоретичної підготовки студентів є володіння ними сукупністю сучасних наукових теорій щодо вивчення англійської мови. Відповідаючи на питання з теорії англійської мови (теоретичної фонетики, теоретичної граматики, історії мови, лексикології, стилістики тощо), студент повинен продемонструвати знання з сучасних наукових парадигм в рамках програмної проблематики курсів з теорії лінгвістики та володіння методикою наукового аналізу мовних явищ. Екзаменаційна відповідь на питання з одного з теоретичних аспектів вивчення мови передбачає не тільки виявлення наукової ерудиції студента, а й його вміння визначити відповідні мовні явища,

систематизувати та інтерпретувати їх, виходячи із загальних закономірностей мовної системи та функціонування мови, а також встановити взаємозв'язок мовних та мовленнєвих одиниць під час аналізу конкретного матеріалу.

2. Компетентності:

2.1.Загальні компетентності

- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність працювати в команді та автономно;
- здатність спілкуватися іноземними мовами;
- спроможність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

2.2 Фахові компетентності

- володіння глибокими знаннями з англійської мови;
- здатність знаходити, використовувати необхідну інформацію на паперових та електронних носіях;
- здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та країнознавства;
- здатність перекладати, реферувати та анотувати державною та іноземними мовами різножанрові тексти;
- здатність оперативно й доцільно включатись у мовленнєву взаємодію.

3. Програмні результати навчання

- демонструвати належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами;

- використовувати сучасні методи вивчення та дослідження мови і особливості її навчання;
- досліджувати факти мовної дійсності під кутом зору використання фактичних даних у практичній діяльності;
- застосовувати одержані знання у галузі лінгвістики, методики навчання іноземних мов для вирішення проблемних завдань в галузі філології та методології.

4. Програми навчальних дисциплін, які виносяться на підсумкову атестацію з англійської філології.

А. Програма навчальної дисципліни «Практики усного і писемного мовлення»

Змістовий модуль 1. Аналітичне читання

Тема 1. ***Розділ 1 базового підручника.***

Читання і літературний переклад уривків з тексту "*Doctor in the House*" (by R.Gordon). Відпрацювання активних граматичних конструкцій (speech patterns) із базового тексту. Обговорення змістового рівня твору та його лінгвостилістичних особливостей. Аналіз та відпрацювання основних лексичних одиниць із тексту (*word combinations and phrases; essential vocabulary*). Письмовий аналіз лексико-стилістичних особливостей тексту "*Doctor in the House*" (by R.Gordon).

Тема 2. ***Розділ 2 базового підручника.***

Читання і літературний переклад уривків з тексту "*To Kill a Mockingbird*" (by H.Lee). Відпрацювання активних граматичних конструкцій (*speech patterns*) із базового тексту. Обговорення змістового рівня твору та його лінгвостилістичних особливостей. Аналіз та відпрацювання основних лексичних одиниць із тексту *(word combinations and phrases; essential vocabulary*). Письмовий аналіз лексико-стилістичних особливостей тексту "*To Kill a Mockingbird*" (by H.Lee).

Тема 3. ***Розділ 3 базового підручника***.

Читання і літературний переклад уривків з тексту "*W.S.*" (by L.P.Hartley). Відпрацювання активних граматичних конструкцій (*speech patterns*) із базового

тексту. Обговорення змістового рівня твору та його лінгвостилістичних особливостей. Аналіз та відпрацювання основних лексичних одиниць із тексту (*word combinations and phrases; essential vocabulary*). Письмовий аналіз лексико-стилістичних особливостей тексту "*W.S*" (by L.P.Hartley).

Тема 4. ***Розділ 4 базового підручника***.

Читання і літературний переклад уривків з тексту "*Ragtime*" (by E.L.Doctorow). Відпрацювання активних граматичних конструкцій із базового тексту (*speech patterns*). Обговорення змістового рівня твору та його лінгвостилістичних особливостей. Аналіз та відпрацювання основних лексичних одиниць із тексту (*word combinations and phrases; essential vocabulary*). Письмовий аналіз лексико-стилістичних особливостей тексту "*Ragtime*" (by E.L.Doctorow).

Тема 5. ***Розділ 5 базового підручника***.

Читання і літературний переклад уривків з тексту "*Lumber room*" (by Saki). Відпрацювання активних граматичних конструкцій із базового тексту (*speech patterns*). Обговорення змістового рівня твору та його лінгвостилістичних особливостей. Аналіз та відпрацювання основних лексичних одиниць із тексту (*word combinations and phrases; essential vocabulary*). Письмовий аналіз лексико-стилістичних особливостей тексту "*Lumber room*" (by Saki).

<u>Змістовий модуль 2. Розмовна практика</u>

Тема 1. ***Higher Education in the USA*** / ***Система вищої освіти у США***

- *The System of Higher Education in the USA / Система вищої освіти у США*
- *Teacher Training in the USA / Педагогічна освіта у США*
- *What Makes a Good Teacher / Професійні якості хорошого вчителя*
- *Student Life in British and American Universities / Життя студентів в британських та американських університетах*

Тема 2. ***Judicial System in the USA*** / ***Судова система у США.***

- *The Courts System of the USA / Система судочинства в США*
- *Law Enforcement in Ukraine / Чинення правосуддя в Україні/*

Тема 3. ***Books and Reading*** / ***Книги та читання***

- *Books Are the Greatest Wonders of the World / Книжки як одне з найбільших чудес світу*
- *My Favourite Writer (Writers)*

Тема 4. ***Man and Music / Людина і музика***

- *Trends and Genres in Music / Музичні напрямки та жанри*
- *The History of Music and Famous Names in Music*
- *My Preferences in Music / Мої музичні вподобання*

Тема 5. ***Family Life/ Сімейне життя***

- *An Ideal Family / Ідеальна родина*
- *Family Problems Young Couples Face / Проблеми молодої сім'ї*
- *The Prime Importance of Home in Upbringing of Children / важливість родини у вихованні дітей*

Тема 6. ***Mass Media***

- *The Press / Друковані засоби масової інформації*
- *Television / телебачення/*
- *Children and TV / Діти та телебачення*
- *New Information Technologies and Modern Means of Communication / Новітні інформаційні технології та сучасні засоби спілкування*

Змістовий модуль 3. Домашнє читання.

Тема 1. ***Роман Р. Гордона «Doctor at Large».***

Читання та обговорення розділів роману Р. Гордона «Doctor at Large». Відпрацювання граматичних та лексичних одиниць із базового тексту. Літературний переклад уривків з твору. Обговорення найважливіших соціокультурних, філософських, психологічних та інших проблем твору.

Тема 2. ***Роман К. Еміса «Lucky Jim»***.

Читання та обговорення розділів роману К. Еміса «Lucky Jim». Відпрацювання граматичних та лексичних одиниць із базового тексту. Літературний переклад уривків твору. Обговорення найважливіших соціокультурних, філософських, психологічних та інших проблем твору.

Тема 3. ***Презентація книг з індивідуального читання (1 на семестр).***

Короткий зміст. Особливості жанру. Головні ідеї та проблематика твору**.** Елементи лінгвостилістичного аналізу**.**

2.1.1. Методичне забезпечення

1. Змієвська О.О. Методичний посібник до книги з домашнього читання для студентів III-IV курсів факультетів іноземних мов денної та заочної форм навчання / О.О. Змієвська, С.В. Гладьо,. – Вінниця, 2005. – 96 с.

2. Кириленко В.В. Сполучені Штати Америки: освіта і культура / В.В. Кириленко. – Вінниця, 2005. – 20 с.

3. Кириленко В.В. A Conversational English Course for Senior Students / В.В. Кириленко. – Вінниця, 2005. – 42 с.

4. Терещенко Л.Я. Методичний посібник до книги з домашнього читання (з елементами методики викладання іноземних мов) “Doctor at Large” by Kingsley Amis для студентів IV курсів факультетів іноземних мов денної форми навчання. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2015. – 62 с. – (англійською мовою).

5. Терещенко Л.Я. Тестові завдання для контролю домашнього читання для студентів IV курсу (на матеріалі роману Doctor at Large by R. Gordon). – Вінниця, 2016. – 24с.

2.1.2. Рекомендована література

Основна

1. Dellar H., Walkley A. Outcomes. Pre-Intermediate. – National Geographic, Cengage Learning, 2016.
2. Dellar H., Walkley A. Outcomes. Intermediate. – National Geographic, Cengage Learning, 2016.
3. Dellar H., Walkley A. Outcomes. Upper-Intermediate. – National Geographic, Cengage Learning, 2016.

4. Безкровна Л.Н. Шлях від аналітичного читання до аналітичного письма (A Way from Analytical Reading to Analytical Writing). Навчальний посібник / Л.Н.Безкровна. – К.: Скарби, 2004. – 248с.
5. Тучина Н.В. A Way to Success: English for University Students. Year 2. Student's Book" – Folio, 2016
6. Тучина Н.В. A Way to Success: English for University Students. Year 1. Student's Book" – Folio, 2016
7. Эмис К. Счастливчик Джим. (На английском языке) / К. Эмис – М.: Цитадель, 2002. – 304с.
8. Bear J. More to read / J. Bear. – Ankara: Middle East Technical University, 2007. – 559 p.
9. Cross T. Reader Online / T. Cross. – Ankara: Middle East Technical University, 2010. – 184 p.
10. Gordon R. Doctor at Large. – London : House of Stratus, 2001. – 158 p.
11. Newbrook J. New First Certificate Gold / J.Newbrook. – London, Pearson Education Limited, 2011. – 223 p.
12. Sesen E. Academic English: Survival Skills / E. Sesen. – Boston, 2009. – 219 p.

Додаткова

1. Медведєва Л.М. Англо-український словник усталених виразів / Л.М Медведєва, Н.Ю. Медведєва – Київ: Українська енциклопедія, 1992. – 493 с.
2. Паращук, В. Ю. Практичний курс англійської мови: підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. Ю. Паращук, Л. Ф. Грицюк, С. Б. Саум. – К.: Знання, 1999. – 528с.
3. Anson C. The Longman Writer's Companion / C.Anson . – New York: Pearson's education, 2010. – 496 p.
4. Clouse, Barbara Fine. Transitions: from reading to writing. 3rd ed. / B.F. Clouse.– Boston: McGraw-Hill, 2002. – 712 p.
5. Cullen S. Reader at work / S.Cullen. – Oxford: Oxford University Press, 2010. – 206p.
6. Cullen S. Reader at work II / S.Cullen. – Oxford: Oxford University Press, 2011. – 228p.

7. Kay, Sue. Inside Out Upper Intermediate: Student's Book / Sue Kay, Vaughan Jones, Jon Hird, Philip Kerr – Macmillan, 2001. – 160 p.
8. Evans V. Mission 1. Course book. / V.Evans, J.Dooley. – Newbury: Express Publishing, 2000. – 216 p.
9. Yakhontova T.V. English Academic Writing. For students and researchers / T.V. Yakhontova. – Lviv: LNU, 2002. – 120 p.

Інформаційні ресурси

1. www.britishcouncil.ua – офіційний сайт представництва British Council в Україні.
2. www.ukinukraine.fco.gov.uk – офіційний сайт посольства Великобританії в Україні
3. www.ukraine.usembassy.gov – офіційний сайт посольства США в Україні.
4. Библіотека аудіо книг – http://locman.hutor.ru
5. Ultralight Backpacking – Meetup Режим доступу: http://www.hikingwebsite.com/index.htm
6. www.britishcouncil.ua – офіційний сайт представництва British Council в Україні.
7. Movie Sites for English Learners. Режим доступу: http://cinema-sites.com/
8. Movies, TV Shows and Video games. Режим доступу: http://www. warnerbros.com
9. Revolution in education. Режим доступу: http:// www.revolution.allbest.ru/languages/000355230.html
10. Education System in Great Britain, The USA and Russia. Режим доступу: http://www.slovo.ws/topic/education/13.html
11. British Museums. Режим доступу: en.wikipedia.org/wiki/Englishart
12. English School of Painting. Режим доступу: www.fact-index.com/e/en/english-school-of-painting.html

b. **Програма навчальної дисципліни «Теоретичний курс англійської мови».**

Модуль 1. Теоретична фонетика

<u>Змістовий модуль 1.</u> Сегментні одиниці англійської мови.

Тема 1. Предмет вивчення фонетики. Система приголосних англійської мови.

Фонетика як самостійна галузь лінгвістики. Сегментна і надсегментна фонетика. Фонетика і фонологія. Різниця між фонемою і алофоном. Метод мінімальних пар. Функції фонем.

Різниця між приголосними і голосними. Принципи класифікації приголосних. Артикуляційна класифікація англійських приголосних. Класифікація відповідно до роботи голосових зв'язок. Класифікація відповідно до положення активних органів мовлення. Класифікація відповідно до положення м'якого піднебіння. Класифікація в залежності від типу перешкоди. Англійські приголосні як одиниці фонологічної системи. Особливості англійського приголосних.

Тема 2. Система голосних англійської мови.

Принципи класифікації англійських голосних. Класифікація голосних відповідно до стабільності артикуляції. Класифікація відповідно до горизонтального і вертикального положення язика. Класифікація відповідно до округлення губ. Напружені і розслаблені голосні. Особливості англійських голосних. Теорія дифтонгу.

Тема 3. Зміни і модифікації англійських звуків у зв’язному мовленні.

Поняття чергування і його види. Втрата вибуху. Носовий вибух. Бічний вибух. Взаємний вплив звуків під час артикуляції. Акомодація. Редукція. Елізія. Сильні і слабкі форми. Зміни приголосних в зв'язному мовленні. Асиміляція. Види асиміляції. Гортанне змикання. Ослаблення і скорочення. Контекстні зміни в англійській мові.

<u>Змістовий модуль 2</u>. Надсегментні одиниці англійської мови.

Тема 1. Структура складу в англійській мові. Наголос у слові.

Теорії щодо утворення та поділу складів. Теорія видиху. Теорія звучності.

Теорія складу. Теорія гучності. Різні підходи до поняття “склад”. Структура і функції складів в англійській мові. Склад закритого типу. Утворююча та розрізнююча функції складу. Визначення наголосу. Різні тенденції наголосу. Функції наголосу.

Тема 2. Інтонація. Регіональне та стилістичне розмаїття англійської вимови.

Інтонація: визначення, підходи, функції. Емоційна, граматична, інформаційна, текстова та індексна функції інтонації. Низхідна шкала. Висхідна шкала. Компоненти інтонації та структурі англійських тонових груп. Різні типи інтонації. Структура інтонаційної групи та її компоненти. Фонологічний аспект інтонації.

Британські та американські моделі вимови. Англійська, валлійська англійська, австралійська англійська, новозеландська англійська, американська англійська, канадська англійська мова. Літературна англійська вимова. Розмовна та письмова мова. Розмовний і писемний стилі. Інформаційно-академічний, публіцистичний, ораторський, розмовний стиль.

Модуль 2 Історія мови

<u>Змістовий модуль 1</u>. Історія мови як галузь мовознавства. Спільногерманський період.

Тема 1. Об’єкт, предмет, завдання та термінологічний апарат історичних студій.

Тема 2. Зв'язок історії мови з іншими напрямами лінгвістики. Необхідність вивчення історії мови майбутніми фахівцями.

Тема 3. Германські мови і давні германці. Германські мови та їхнє місце серед інших індоєвропейських мов. Порівняльно-історичний метод. Закон К.Вернера, закон Я.Грімма.

Тема 4. Індоєвропейська прамова. Прагерманська мова й давньогерманські діалекти.

<u>Змістовий модуль 2</u>. Давньоанглійський період (V – XI ст.)

Тема 1. Основні історичні події давньоанглійського періоду. Давньоанглійська література. Видатні автори і писемні пам'ятки. Фонемний склад англійської мови.

Тема 2. Граматична будова мови давньоанглійського періоду. Іменник, прикметник, займенник, числівник, дієслово в давньоанглійській мові. Безособові форми дієслова. Прислівник. Синтаксис давньоанглійської мови. Словниковий склад мови давньоанглійського періоду.

<u>Змістовий модуль 3.</u> Середньо- та ранньоновоанглійський період (XI – XVIII ст.)

Тема 1. Нівелювання закінчень. Історичні події. Пам'ятки літератури. Фонемний склад мови середньоанглійського та ранньоновоанглійського періодів.

Тема 2. Граматична будова мови, зміни у номінативній системі. Прикметник. Дієслово. Словниковий склад мови середньо- та ранньоновоанглійського періодів. Скандинавські, французькі, латинські, грецькі та германські запозичення в англійській мові.

<u>Змістовий модуль 4.</u> Новоанглійський період (XX – XXI ст.)

Тема 1. Історичні, культурні та економічні події. Пам'ятки літератури. Фонемний склад мови новоанглійського періоду.

Тема 2. Граматична будова мови новоанглійського періоду. Синтаксис. Словниковий склад мови новоанглійського періоду.

Модуль 3 Лексикологія

<u>Змістовий модуль 1.</u> Об'єкт лексикології та її галузі. Семасіологія.

Тема 1. Лексикологія як галузь лінгвістики. Лексикологія як наука. Зв'язок лексикології з іншими лінгвістичними дисциплінами. Галузі лексикології. Методи лексикологічних досліджень. Слово як базова одиниця лексичної системи мови.

Тема 2. Значення лексичних одиниць. Проблема значення. Мотивація значення. Лексичне значення слова. Граматичне значення слова. Значення і контекст. Полісемія.

Тема 3. Причини та види лексичних змін. Семантичні зміни у структурі значення. Перенесення значення. Метафора. Метонімія. Узагальнення та звуження значення. Переоцінка значення. Деградація та елевація значення.

Тема 4. Організація англійської мовної системи. Парадигматичні відношення у лексичній системі мови. Омонімія. Типи омонімів. Відмінності омонімії від полісемії. Синоніми. Класифікація синонімів. Евфемізми. Синонімічна домінанта. Антоніми. Класифікація антонімів. Інші види семантичних відношень.

<u>Змістовий модуль 2</u>. Структура слова і словотвір.

Тема 1. Морфологічні характеристики слова. Морфема. Класифікація морфем. Корінь vs. основа слова.

Тема 2. Словотвір. Засоби словотвору. Афіксація. Конверсія. Словоскладання. Скорочення та другорядні засоби словотвору.

<u>Змістовий модуль 3</u>. Вільні словосполучення та фразеологічні одиниці.

Тема 1. Типи і основні характеристики словосполучень. Лексична валентність. Граматична валентність. Типи словосполучень. Відокремлення простих словосполучень від фразеологічних одиниць.

Тема 2. Основні засади фразеології. Класифікації фразеологічних одиниць. Стилістичні особливості фразеологічних одиниць. Походження фразеологічних одиниць. Прислів'я та приказки. Фразеологічні одиниці в контексті художнього тексту.

<u>Змістовий модуль 4.</u> Етимологічний склад англійської мови. Варіанти та діалекти англійської мови. Основи англійської лексикографії.

Тема 1. Етимологічний склад англійської мови. Відображення етимології слова у його формі. Етимологічні дублети. Народна етимологія. Асиміляція запозичень. Інтернаціональні слова.

Тема 2. Стилістична диференціація словникового складу сучасної англійської мови. Загальнодержавна англійська мова. Літературна англійська мова. Терміни. Поетичні слова. Архаїзми. Розмовна лексика. Сленг. Неологізми.

Тема 3. Варіанти та діалекти англійської мови. Місцеві та віддалені діалекти англійської мови. Американський варіант англійської мови. Фонетичні, граматичні та лексичні особливості англійської мови в США.

Тема 4. Основи англійської лексикографії. Історія лексикографії Великобританії та США. Типологія словників. Особливості роботи з сучасними інтерактивними лексикографічними ресурсами.

Модуль 4 Стилістика

<u>Змістовий модуль 1.</u> Стилістика як галузь лінгвістики. Стилістичні засоби англійської мови та їх використання у різних сферах спілкування.

Тема 1. Загальнонаукові та загальнолінгвістичні засади стилістики.

Стилістика як лінгвістична дисципліна. Об’єкт та предмет стилістики. Зв'язок стилістики з іншими лінгвістичними дисциплінами. Види стилістик. Різновиди літературної стилістики: стилістика від автора, стилістика від читача, іманентна стилістика.

Стилістика та теорія інформації. Поняття інформації. Види інформації. Основні компоненти у схемі зв’язку: повідомлення, відправник повідомлення, тезаурус, код, кодуючий пристрій, сигнал, канал зв’язку, декодуючий пристрій, одержувач повідомлення. Передбачуваність сигналу. Надлишковість сигналу. Шуми та перешкоди у процесі передачі інформації. Втрата (частини) сигналу. Накопичення інформації.

Базові стилістичні поняття. Мова – мовлення – мовленнєва діяльність. Варіант – інваріант. Селекція – комбінація. Опозиція – контраст. Синтагматика – парадигматика. Маркований та немаркований член опозиції. Мовні та контекстуальні синоніми. Стиль як загальносеміотичне явище, стилістичний вибір у мові. Поняття контексту. Позамовний контекст та його види. Мовленнєвий контекст та його різновиди. Поняття стилістичного контексту. Норма, відносність норми. Теорія образу: структура образу, основні функції образу. Поняття висунення, його основні види (конвергенція, зчеплення, ошукане очікування).

Виразні засоби та стилістичні прийоми. Поняття констеляції, детермінації, інтердепеденції.

Тема 2. Фонетичні, фонографічні та графічні засоби стилістики.

Фонетичні засоби стилістики. Поняття стилістичного прийому на фонетичному рівні. Інструментовка. Версифікація. Евфонія. Алітерація. Асонанс. Пряме та непряме звуконаслідування. Ритм та рима у поезії та прозі.

Графічні та фонографічні засоби стилістики. Стилістична функція знаків пунктуації. Розбивка графем. Використання різних видів шрифту (курсив, жирний шрифт, великі літери). Моделі графічної сегментації тексту. Транспозиція графічної моделі тексту. Графон як фонографічне поняття. Стилістичні функції графона.

Тема 3. Стилістична морфологія.

Поняття виразного засобу та стилістичного прийому на морфологічному рівні. Стилістичне використання різних частин мови (іменника, дієслова, прикметника, прислівника, артикля, займенника). Засоби морфемного висунення.

Тема 4. Стилістична лексикологія.

Денотативне та конотативне значення слова. Типи конотацій. Стилістична диференціація словникового складу англійської мови. Слова, що мають/ не мають лексико-стилістичної парадигми. Слова високого, нейтрального та зниженого стилістичного тону. Літературна лексика: поетизми, історизми, архаїзми, терміни та номенклатурні слова, іншомовні слова, варваризми, екзотизми, запозичення, книжні слова. Розмовна лексика: колоквіалізми, слова інтержаргону, спеціальний сленг, діалектизми, вульгаризми, просторіччя. Стилістичне використання фразеології. Контекстуальна транспозиція фразеологізмів. Структурні трансформації фразеологічних виразів: скорочення, розширення, заміна, перестановка.

Тема 5. Стилістичний синтаксис.

Поняття виразного засобу на синтаксичному рівні. Виразні засоби, основані на редукції вихідної моделі. Еліпсис. Апозіопезіс. Номінативні речення. Асиндетон. Виразні засоби, основані на експансії вихідної моделі. Повтор. Перерахування. Синтаксична тавтологія. Полісиндетон. Емфатична конструкція. Парантеза. Виразні засоби, основані на зміні порядку компонентів вихідної

моделі. Інверсія. Дистантне розташування синтаксично зв'язаних одиниць речення. Відокремлення.

Поняття стилістичного прийому на синтаксичному рівні. Стилістичні прийоми, основані на взаємодії конструкцій в контексті. Паралелізм. Хіазм. Анафора. Епіфора. Стилістичні прийоми, основані на транспозиції значення синтаксичної структури в контексті. Риторичне запитання. Стилістичні прийоми, основані на транспозиції значення способу граматичного зв'язку в контексті. Парцеляція. Вживання підрядного зв'язку замість сурядного і сурядного замість підрядного.

Тема 6. Функціональні стилі сучасної англійської мови.

Типологія функціональних стилів сучасної англійської мови. Стиль художньої літератури, його різновиди та основні лінгвістичні характеристики. Публіцистичний стиль та його визначальні ознаки. Стиль наукової прози, його основні лінгвістичні характеристики. Офіційно-діловий стиль: класифікація та базові характеристики.

Тема 7. Стилістична семасіологія.

Загальна характеристика. Семасіологія та ономасіологія. Лексична семасіологія та стилістична семасіологія. Поняття вторинної номінації.

Фігури заміщення як виразні засоби семасіології. Загальна характеристика та класифікація. Фігури кількості. Гіпербола. Мейозіз. Літота. Фігури якості. Метонімія. Синекдоха. Перифраза. Евфемізм. Дисфемізм. Метафора, структурні та семантичні типи метафори. Семантичні та синтаксичні відмінності між метафорою та метонімією. Персоніфікація. Антономазія. Алегорія. Епітет. Іронія. Структурна та семантична класифікація іронії. Гумор, іронія, сатира.

Фігури комбінації як стилістичні прийоми семасіології. Загальна характеристика та класифікація. Фігури тотожності. Образне порівняння. Синоніми-замісники, синоніми-уточнювачі. Фігури протилежності. Антитеза. Оксюморон. Фігури нерівності. Наростання. Розрядка. Каламбур. Зевгма.

Модуль 5 Теоретична граматика

<u>Змістовний модуль 1.</u> Загальнонаукові та загальнолінгвістичні засади теоретичної граматики

Тема 1. Властивості мови. Визначення мови. Об'єкт лінгвістики. Властивості людської мови. Комунікативність та інформативність. Специфічні особливості людської мови. Походження мови (популярні теорії).

Тема 2. Граматичний аналіз: підходи та методи. Предмет граматики. Типи граматик. Граматичний аналіз: граматичний опис, узгодження, описовий та структурний підходи. Методи аналізу: опозиційний, дистрибутивний, аналіз за безпосередніми складниками (БС) та трансформаційний аналіз.

Тема 3. Лінгвістичний аналіз: зовнішньолінгвальний аспект. Вихідні положення лінгвістичного аналізу. Комунікативна та експресивна функції. Лінгвістичні ознаки: типи та властивості. Комунікативний контекст.

Тема 4. Лінгвістичний аналіз: внутрішньолінгвальний аспект. Система та структура. Структурні рівні мови. Типи значень у граматиці. Ядро та периферія. Мова та мовлення. Синтагматика та парадигматика. План змісту та план вираження. Типи мови. Мова та суспільство.

<u>Змістовний модуль 2.</u> Граматична морфологія.

Тема 1. Основні граматичні підходи та поняття. Поняття граматичної опозиції. Транспозиція граматичних форм. Полісемія, омонімія та синонімія у граматиці. Англійська мова та глобалізація.

Тема 2. Слово: лексичний та граматичний аспекти. Загальна характеристика слова та його структури. Морфеми та морфи. Слово як лінгвістична одиниця. Лексичні та граматичні слова. Слова та лексеми. Словотворення. Морфологічний аналіз слів.

Тема 3. Класифікація номінативних та функціональних слів. Категоризація та субкатегоризація. Принципи лексико-граматичної класифікацій слів – логіко-синтаксичний підхід, логіко-інфлекційний підхід. Синтактико-дистрибутивний аналіз. Лексико-граматичні класи слів. Класи слів та основні характеристики.

Номінативні та функціональні слова. Когнітивний підхід до проблеми частин мови. Аналітизація в англійській мові та проблема частин мови.

Тема 4. Реалізація граматичних категорій. Два аспекти вербалізації: реалізація та актуалізація. Форми мовної репрезентації: номінація, імплікація, сигніфікація. Граматична категорія: категоріальні форми та значення. Граматичні категорії (таксономія): морфологічна, синтаксична, міжрівнева; інфлекційні та селективні граматичні категорії.

Тема 5. Реалізація номінативних (іменникових) та прикметникових категорій. Загальні характеристики іменника. Відмінок, теорії. Число. Рід. Визначення артикля: семантична оцінка, ситуативна доцільність вживання артикля, парадигматичне узагальнення. Реалізація прикметникових категорій. Семантичні аспекти синтаксису.

Тема 6. Реалізація граматичних категорій дієслова. Загальне категоріальне значення дієслова. Класифікація дієслів: семантична, морфологічна та функціональна. Часові форми. Абсолютна та неабсолютна часова денотація. Проблемні випадки англійської часової системи. Проблема майбутнього часу. Лексико-граматичне поле темпоральності. Аналітичні тенденції у системі англійських часів. Аспект: визначення та характеристики. Категорія стану. Лексико-граматичне поле засобів для вираження категорії стану. Категоріальна опозиція стану: активний та пасивний. Проблема зворотнього, взаємного, середнього стану. Загальні характеристики категорії способу. Проблема наказового способу. Умовний спосіб: огляд.

<u>Змістовий модуль 3.</u> Лінгвістичні аспекти граматичного аналізу тексту.

Тема 1. Синтаксис: від речення до тексту. Загальна характеристика речення. Речення як предикативна одиниця. Розбір речення. Лінгвістика тексту: основні поняття. Когнітивістика. Схема. Скрипт. Сценарій. Прагматика. Предмет прагматики. Контекст. Референція, інференція, анафора, пресупозиція. Теорія мовленнєвих актів. Акти прямого та непрямого мовлення. Таксономія мовленнєвого акту. Ввічливість як прагматичний фактор.

Тема 2. Лінгвістичні школи XX-го століття. Структуралізм. Системні граматики (шкала та категорії). Трансформаційна генеративна граматика. Відмінникова граматика. Системно-функціональна граматика.

Тема 3. Обробка інформації: аналіз макроструктур. Обробка інформації. Утворення блоків інформації. Фактори зберігання та вилучення інформації. Очікування, попередні знання, експертні знання. Організаційні стратегії. Розробка текстів.

Тема 4. Прототипи в граматиці. Загальний рівень та власне мовний рівень. Граматикалізація. Прототипові та непрототипові граматичні категорії. Граматика рекламного жанру. Граматика пісень. Граматика чатів.

3. Рекомендована література

Основна

1. Аникина Т.В. Лексикология английского языка. English Lexicology. Учебно-методическое пособие на английском языке. Нижний Тагил, 2020. 168 с.

2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. – М.: Высш. шк., 1986. – 295 с. – На англ. яз.

3. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык / И.В.Арнольд. – М.: Флинта, 2002. – 384 с.

4. Бродович О.И. История английского языка. СПб.:издательство РХГА,2018.184с.

5. Иванова И.П., Чахоян Л.П. История английского языка / И.П.Иванова, Л.П. Чахоян. – М.: Высшая школа, 1976. – 319 с.

6. Зинина О.А., Окаева А.Б. Лексикология английского языка. English Lexicology. Минск: РИПО, 2017. 138 с.

7. Ніконова В. Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови (з вправами). – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 360 с.

8. Мороховский А.Н. Стилистика современного английского языка / А.Н.Мороховский, О.П.Воробьёва, Н.И.Лихошерст, З.В.Тимошенко. – К.: Вища школа, 1991. – 272 с.

9. Паращук В.Ю. Теоретична фонетика англійської мови: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. / В.Ю. Паращук- Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 230 с.

10.Расторгуева Т.А. История английского языка (англ.) / Т.А. Расторгуева. – М.: Высшая школа, 1983. – 347 с.

11.Харитончик З.А. Лексикология английского языка: Учеб. пособие. – Минск: Вышэйшая школа, 1992. – 229 с.

12.Чугу С.Д. Матеріали до курсу “Теоретична граматика англійської мови” для студентів гуманітарних факультетів педагогічних вищих навчальних закладів (очна форма навчання). Частина 1: Навчальний посібник / С.Д.Чугу. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2009 – 156 с.

13.Чугу С.Д. Матеріали до курсу "Теоретична граматика англійської мови" для студентів гуманітарних факультетів педагогічних вищих навчальних закладів (очна форма навчання). Частина 2: Навчальний посібник / С.Д.Чугу. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2010.

14. Blokh M.Y. A Course of Theoretical English Grammar / M.Y Blokh. – M: Высшая школа, 1983. – 383 p.

15. Galperin I.R. Stylistics / I.R.Galperin. – M.: Higher School Publishing House, 1981. – 334 c.

16.Gibbons A., Whiteley S. Contemporary Stylistics: Language, Cognition, Interpretation. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2018. 397 p

17. Kukharenko V.A. A Book of Practice in Stylistics / V.A.Kukharenko. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2000. – 160 c.

18. Leontyeva S.F. A Theoretical Course of English Phonetics. / S.F. Leontyeva - M., 2002 - 113 p.

Додаткова

1. Алексеева Л.А. Древнеанглийский язык / Л.А. Алексеева. – М.: Высшая школа, 1971. – 254 с.

2. Антрушина Г.Б., Афанасьева О.В., Морозова Н.Н. Лексикология английского языка: Ученик для пед. вузов. – 3-е изд-е. – М.: Дрофа, 2001. – 288 с.

3. Бровченко Т.О. Фонетика англійської мови (контрактивний аналіз англійської і української вимови): Підручник. - 2-ге вид. переробл. та доп. / Т.О. Бровченко, Т.М. Корольова - Миколаїв: Вид-ро МДГУ ім. Петра Могили, 2005. - 208 с.

4. Долинин К.А. Стилистика французского языка / К.А. Долинин. – Л.: Просвещение, 1987. – 304 с.

5. Долинин К.А. Интерпретация текста (французский язык) / К.А. Долинин. – М.: КомКнига, 2010. – 304 с.

6. Иванова И.П., Чахоян Л.П., Беляева Т.М. Хрестоматия по истории английского языка / И.П.Иванова, Л.П.Чахоян, Т.М. Беляева. – СПб.: Лань, 1999. – 512 с.

7. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту / В.А.Кухаренко. – Вінниця.: Нова книга, 2004. – 272 с.

8. Скребнев Ю.М. Основы стилистики английского языка / Ю.М.Скребнев. – М.: ООО “Изд-во Астрель”, ООО “Изд-во АСТ”, 2003. – 221 с.

9. Смирницкий А.И. Хрестоматия по истории английского языка / А.И. Смирницкий. – М.: Издат.-во литературы на ин.языках, 1953. – 287 с.

10. Стернин И.А. Описание лексического значения «Принцип Айсберга» // Принципы и методы исследования единиц языка. – Воронеж, 1985. – С. 43–50.

11. Blake N.F. A History of the English Language / N.F. Blake. – L.: Macmillan Press Ltd, 1996. – 456 p.

12. Evans V. Cognitive Linguistics: An Introduction / V. Evans, M. Green. – Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006. – 830 p.

13. Huddleston, R. English Grammar: An Outline. – Cambridge: CUP, 1988

14. Jackendoff R. Semantics and Cognition / R. Jackendoff. – Cambridge (Mass.); L.: The MIT Press, 1990. – 283 p.

15. Lass R. Old English (a historical linguistic companion) / R.Lass. – Cambridge: Cambridge University Press, 1994. – 367 p.

16. Lehman, Winfred. Language: An Introduction. – NY: Random House, 1993.

17. Ogden R. An Introduction to English Phonetics. / Ogden R.: Edinburg

University Press. 2009. - 293 p.

18. Prince G.A. Dictionary of Narratology / G.A.Prince. – Lincoln & London: Univ. of Nebraska Press, 1987. – 118 p.

19. Rimmon-Kenan Schl. Narrative Fiction: Contemporary Poetics / Schl. Rimmon-Kenan.. – L. & N.Y.: Methuen, 1983. – 256 p.

20. Sokolova M.A. English Phonetics. A Theoretical Course. / M.A. Sokolova, K.P. Gintovt - M.: Владос, 2001. - 247 p.

21. Todd, L. An Introduction to Linguistics. – Longman: York Press, 1987

22. Yule, G. The Study of Language. – CUP, 1996

23. Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language. – N.Y., Avenel: Gramercy Books, 1996. – 2230 p.

Інформаційні ресурси

1. An Introductory Course in Theoretical English Grammar by LaimutisValeika, Vilnus 2003. [Електронний ресурс] – режим доступу: http ://www. vpu.it/bibl/elvpu/ 40496.pdf

2. BBC. Learn English. Word Formation. – Режим доступу: http://news.bbc.co.uk/hi/russian/learn_english/newsid_3340000/3340869.st

3. Encyclopedia Britannica. [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www .britannica.com/

4. English Idioms & Idiomatic Expressions. [Електронний ресурс] – режим доступу:http://www.usingenglish.com/reference/idioms/

5. English Grammars – not at all theoretical! [Електронний ресурс] – режим доступу: http ://www.en.wikivisual.com/index.php/English _ grammar#External _ links

6. Kroch A. Syntactic Change. – Режим доступу: http://www.ling.upenn.edu/~kroch - 2001.

7. Kuhlmann M., Nivre J.Mildly Non-Projective Dependency Structures. [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.phon.ucl.ac.uk/home/dick/enc/intro. htm

8. Multimedia. – Режим доступу: www.englishtips.org

9. Multimedia. – Режим доступу: www.agendaweb.org/phonetic.html

10. Multimedia. – Режим доступу: www.native-english.ru/pronounce

11. Multimedia. – Режим доступу: www.alleng.ru/english/phn.htm

12. Multimedia. – Режим доступу: www.voanews.com

13. Multimedia. – Режим доступу: www.studyenglish.com.ua/fonetika

14. Multimedia. – Режим доступу: www.bbc.co.uk – Phonetic Land

15. Multimedia. – Режим доступу: www.cambridge.org/.../english-phonetics-and-phonology

16. Multimedia. – Режим доступу: www.studyenglishtoday.net/english-phonetics.html

17. Multimedia. – Режим доступу: www.englishmedialab.com/pronunciation.html

18. Multimedia. – Режим доступу: www.learnenglish.de/.../phoneticpage.html

19. Online Etymological Dictionary. – Режим доступу: http://www.etymonline.com.

20. Online Idiom Dictionary. – Режим доступу: http://www.idiomdictionary.com/

21. Synonyms Thesaurus with Antonyms & Definitions. – Режим доступу: http://www.synonym.com/

22. The Cambridge History of English & American Literature in 18 Volumes (190701921) Vol. 1: From the Beginnings to the Days of Romance; Ch.XIX: Changes in the Language to the Days of Chaucer, § 15.English Dialects in the 14th Century. – Режим доступу: http://catterall.net/CHEL/1/1915.html – 2002.

23. Wikipedia: the Free Encyclopedia. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org.

24. http://www.lancaster.ac.uk/fass/projects/stylistics/sa1/example.htm

25. http://mitpress.mit.edu/books/english-stylistics

26. http://www.ego4u.com/en/cram-up/writing/style

27. http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Ferencik/INDEX.HTM

28. http://www.phil.muni.cz/stylistika/studie/controversial.htm

29. http://lib.colostate.edu/research/english/stylistics.html

30. http://www.mantex.co.uk/2009/09/13/english-language-stylistic-analysis/

31. http://stylistique-anglaise.org/document.php?id=540
32. http://www.lingvoda.ru/LingvoDict/Stylistics.zip
33. http://www.durov.com/study/STYLISTICS-175.doc

2. Критерії оцінювання

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА ЕКЗАМЕНІ З АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Перевірка знань на підсумковій атестації здійснюється у письмовій та усній формі.

Письмова частина іспиту передбачає лексико-граматичний тест і перевірку розуміння змісту прочитаного тексту.

Рівень оволодіння граматичними навичками, багатство лексичного запасу, лексична компетентність студентів перевіряється за допомогою чотирьох завдань: 1) множинний вибір; 2) трансформація речення за ключовим словом; 3) утворення похідних слів; 4) вибір лексеми, що утворює традиційне словосполучення.

Глибина розуміння різножанрових неадаптованих текстів при читанні, розвиток навички аналітичного читання перевіряється двома типами завдань: 1) підбір заголовків до параграфів; 2) підстановка пропущених частин тексту.

Успішне виконання письмової частини іспиту передбачає максимальний бал – 50.

Усна частина іспиту передбачає два завдання: бесіда за темою та питання з теорії мови з його професійно-методичною інтерпретацією. Відповідь у формі бесіди з екзаменатором на одну з розмовних тем, засвоєних студентами протягом четверьох років навчання, передбачає, що студент буде вживати необхідну тематичну лексику та ґрунтовно висвітлить питання, що обговорюється.

Оцінювання знань та навичок на екзамені здійснюється відповідно до критеріїв європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

Загальна максимальна кількість балів – 100.

Письмова частина – 50 балів

Розмова за темою –25 балів

Теоретичне питання – 25 балів

Оцінка		
Кількість набраних балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
90 - 100	A	**відмінно**
80 - 89	B	**дуже добре**
75 - 79	C	**добре**
60 - 74	D	**задовільно**
50 -59	E	**достатньо**
35 - 49	FX	**незадовільно** з можливістю повторного складання
1 - 34	F	**незадовільно** з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання лексико-граматичного тесту

Максимальна оцінка – 50 балів

Кожна вірна відповідь при виконанні письмового тесту оцінюється в один бал.

Усна бесіда за темою: *Монологічне мовлення та бесіда з актуальних проблем сучасного життя України та країн, мова яких вивчається.*

Максимальна оцінка – 25 балів.

23-25 балів

Зміст відповіді:

– ґрунтовне знання розмовної тематики, яка відповідає програмі курсу;

– глибоке та різнобічне висвітлення питання, що обговорюється;

– володіння у повному обсязі базовим словником;

– вміння вільно та аргументовано висловлювати свою точку зору;

Форма відповіді:

– фонетично коректне мовлення;
– вільне володіння як монологічним, так і діалогічним мовленням та навичками комунікації;
– нормальний темп мовлення;
– грамотність мовлення (допускається 2-3 граматичні або лексичні помилки).

19-22 бали

Невиконання однієї/двох вимог до змісту та однієї до форми. Допускається 3-4 граматичних або лексичних помилки.

15- 18 балів

Невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми. Допускаються 4-5 граматичних або лексичних помилок.

14 балів і нижче

Невиконання трьох/чотирьох вимог до змісту, однієї /двох вимог до форми. У відповіді студента більше 5 граматичних або лексичних помилок.

Питання з теорії мови. *Питання з теорії мови з його професійно-методичною інтерпретацією. Визначення та аналіз мовних явищ у запропонованому міні-тексті.*

Максимальна оцінка – 25 балів.

Теоретична підготовка студента вимагає знання ним основ теорії мови, її сучасного стану, охоплює знання структури та системи мови, правил та закономірностей її функціонування в процесі іншомовної комунікації.

Методична інтерпретація питання з теорії мови означає змістовну, логічну, чітку, зв'язну, виразну відповідь на теоретичне питання, вміння показати смислові, структурні, загальні та відмінні особливості мовних явищ, проілюструвати свою відповідь прикладами з прочитаного тексту, здатність

навести власні приклади, а також визначити та проаналізувати мовні явища у запропонованому міні-тексті.

Теоретичне питання передбачає також професійну інтерпретацію, тобто коректне викладення теоретичного матеріалу з точки зору норми володіння іноземною мовою, а також включає здатність та готовність студентів реалізувати одержані знання з теорії мови у своїй практичній діяльності.

Критерії оцінювання питання з теорії мови

23-25 балів

Зміст відповіді:

– вільне володіння іноземною мовою;

– глибоке знання основ теорії мови, її сучасного стану та повне викладення теоретичного питання;

– вміння пояснити смислові, структурні, загальні та відмінні особливості мовних явищ;

Форма відповіді:

– здатність визначити та проаналізувати мовні явища у запропонованому міні-тексті;

– вміння довести практичну значущість теоретичних мовних явищ та реалізувати одержані знання з теорії мови у практичній діяльності;

– фонетичне коректне мовлення; вільне володіння монологічним мовленням;

– нормальний темп мовлення;

– змістовна, логічна, чітка відповідь студента на теоретичне питання;

– достатня грамотність мовлення (допускається 2-3 граматичні або лексичні помилки).

19-22 бали

Невиконання однієї вимоги до змісту або однієї/двох вимог до форми. Допускається 3-4 граматичні або лексичні помилки.

15-18 балів

Невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми. Допускаються 5-6 мовних помилок.

14 і менше балів

Невиконання трьох/чотирьох вимог до змісту та двох вимог до форми. У відповіді студента більше 6 мовних помилок.

3. **Зразок кваліфікаційних завдань.**

Письмовий тест, варіант №1

For questions **1-15,** read the text below and decide which answer **A, B, C or D** best fits each space. There is an example at the beginning **(0).**

Example: 0 **A expect** B count C claim D prepare

ACTION SCENES IN FILMS

Modern cinema audiences (0) ….. to see plenty of thrilling scenes in action films. These scenes, which are (1) ….. as stunts, are usually (2) ….. by stuntmen who are specially trained to do dangerous things safely. (3) ….. can crash a car, but if you are shooting a film, you have to be extremely (4) ….. , sometimes stopping (5) ….. in front of the camera and film crew. At any early (6) ….. in the production an expert stuntman is (7) ….. in to work out the action scenes and form a team. He is the only person who can go (8) ….. the wishes of the director, (9) ….. he will usually only do this in the (10) ….. of safety.

Many famous actors like to do the dangerous parts themselves, which produces better shots, since stuntmen don't have to (11) ….. in for the actors. Actors like to become (12) ….. in all the important aspects of the character they are playing, but without the recent progress in safety equipment, insurance companies would never (13) ….. them take the risk. To do their own stunts, actors need to be good athletes, but they must also be sensible and know their (14) ….. . If they were to be hurt, the film would (15) ….. to a sudden halt.

1 **A** remarked **B** known **C** referred **D** named

2	**A** performe	**B** given	**C** fulfilled	**D** displayed
3	**A** Everyone	**B** Someon	**C** Anyone	**D** No-one
4	**A** detailed	**B** plain	**c** straight	**D** precise
5	**A** right	**B** exact	**c** direct	**D** strict
6	**A** period	**B** minute	**C** part	**D** stage
7	**A** led	**B** taken	**C** drawn	**D** called
8	**A** over	**B** against	**C** through	**D** across
9	**A** despite	**B** so	**c** although	**D** otherwise
10	**A** interests	**B** needs	**c** purposes	**D** regards
11	**A** work	**B** get	**c** put	**D** stand
12	**A** connected	**B** arranged	**c** involved	**D** affected
13	**A** allow	**B** let	**c** permit	**D** admit
14	**A** limits	**B** ends	**C** frontiers	**D** borders
15	**A** come	**B** fall	**C** pull	**D** go

For questions **16-24,** complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence, using the word given. **Do not change the word given.** You must use between two and five words, including the word given. There is an example at the beginning **(0).**

Example:

0 I last saw him at my 21st birthday party.

since

I ..... my 21st birthday party.

The gap can be filled by the words "haven't seen him since" so you write

I ***haven't seen him since*** my 21st birthday party.

16. "You have broken my radio, Frank!" said Jane.

accused

Jane ……. her radio.

17. My car really needs to be repaid soon.

must

I really …….. repaired soon.

18. Susan regrets not buying that house.

wishes

Susan ……. That house.

19. I could never have succeeded without your help.

you

I could never have succeeded …….. me.

20. I thought I might run out of cash, so I took my cheque-book with me.

case

I took my cheque-book with me …….. out of cash.

21. Linda's plan for a picnic have been spoilt by the weather.

fallen

Linda's plans for a picnic …….. because of the weather.

22. Perhaps Brian went home early.

may

Brian …….. home early.

23. I can't possibly work in all this noise!

impossible

It …… work in all this noise!

24. The thief suddenly realized that the police were watching him.

watched

The thief suddenly realized that he ……. by the police.

For questions **25-34,** read the text below. Use the word given in capitals at the end of each line to form a word that fits in the space in the same line. There is an example at the beginning **(0).**

Example: (0) unusual

CAMERON PARK

At first light, there is nothing (0) ….. about the town of Cameron Park in California but, as the day begins	**USUAL**
and the town comes to (25) ….. you can't help	**LIVE**
(26) ….. that, among the cars, there are light airplanes moving along the roads towards the airport. When the	**NOTICE**
town was (27) …… built, a small airport was included	**ORIGIN**
for the (28) …… of people flying in to look at the	**CONVENIENT**
properties which were for (29) …… , but it soon became clear to the developers that this was an	**SELL**
attraction in itself. The streets were (30) ….. so that planes could use them, the mailboxes near the road	**WIDE**
were made (31) …… to avoid passing wings, and all	**SHORT**
the electricity cables were buried (32) …… . Now,	**GROUND**
there is every (33) …… that the residents will have a private plane in their garage and use it with the same	**LIKELY**
(34) …… other people enjoy with their cars.	**FREE**

TEXT

For questions **35-41,** choose the most suitable heading for the various sections of the safety leaflet from list **A-J** below.

A. How far can I swim?

B. What if I have no lifejacket or flotation?

C. What behaviour will increase survival time?

D. What about children?

E. Does it help to get your body out of the water?

F. How do you warm someone who has been in cold water?

G. Do different types of lifejackets offer more or less thermal protection?

H. How long can one survive in cold water?

I. Should I swim to keep warm?

J. Do people ever die of shock when falling into cold water?

COLD WATER SURVIVAL

Hypothermia is the lowering of deep body temperature that places the body in a general state of shock, which in turn depresses normal body functions.

In cold water, the skin cools very rapidly. However, it takes 10-15 minutes before the temperature of the heart, brain and other internal organs begins to drop. Intense shivering occurs in an attempt to increase the body's heat production and counteract the large heat loss. Once cooling begins, the body temperature falls steadily and unconsciousness can occur. Cardiac arrest is the usual cause of death when the temperature cools to below 30°C.

35_____

The experimental average predicted survival times of average men and women holding still in ocean water and wearing a standard lifejacket and light clothing is about 2 $^{1/2}$ - 3 hours in water of 10°C (50°F). Predicted survival time is increased by extra body fat and decreased by small body size. Although women generally possess slightly more fat than men they cool slightly faster due to their usually small body size.

Children are particularly vulnerable to cold water, because they are smaller and have less fat than adults. In the event of a family being immersed, it is important for the parents to either get children partially or completely out of the water or on some form of flotation (e.g. an overturned boat). A little boy should be pulled out of the water first because he loses heat faster than his twin sister. If no flotation is available the adults should sandwich the child between them to help equalize the cooling rates of all involved.

Flotation lifejackets provide significant thermal protection and increase predicted survival time by more than 75%.

36_____

No! Although the body produces almost three times as much heat when swimming slowly and steadily in cold water compared to holding still, this extra heat is lost to the cold water due to more blood circulation to the arms, legs and skin. Results show that the person swimming in a lifejacket cools 35% faster than when holding still.

37_____

On occasion, the shore may be close enough to reach despite a faster cooling rate with this activity. Tests conducted on people swimming in ocean water of 10°C (50°F) and wearing standard lifejackets and light clothing showed that the average person could cover only a short distance before being incapacitated by hypothermia. This distance will obviously be affected by one's swimming ability, amount of insulation and water conditions. It is not easy to judge distance and the shore may appear to be closer that it actually is.

In cold water, an individual is likely to be able to swim a distance of no more than 1/10th of what he or she could easily swim in warm water. In most instances, the best advice is to stay with the boat!

38_____

In this unfortunate situation, one is forced to adopt the "anti-drowning" technique of treading water. Treading water involves continuous movement of the arms and legs in various patterns in order to keep the head out of the water. Test results show an average cooling rate of persons treading water that was 34% faster than while holding still in a lifejacket.

<u>What body regions lose heat quickly?</u>

The head and neck are the most critical heat loss areas. Infra-red pictures show that the sides of the chest and the groin are also major routes for heat loss. If an effort is made to conserve body heat, these regions deserve special attention.

39_____

Based on the heat loss information in section 6, two techniques were tested that and attempted to reduce heat loss from critical areas.

HELP (Heat Escape Lessening Position). This technique involves holding the inner side of the arms tight against the side of the chest. The thighs are pressed together. This body

position was indeed a significant help, resulting in nearly a 50% increase in predicted survival time.

Huddle. “Common sense” would predict longer survival time with huddling. Studies show that if the huddle is formed so that the sides of the chest of different persons are held close together, a 50% increase in predicted survival time is obtained.

40_____

The answer is almost invariably yes. The body surrenders its heat to the water many times more quickly than to air of the same temperature. Therefore, if possible, get on top of an overturned boat or any wreckage that is available.

Does alcohol consumption affect survival time?

Contrary to popular belief, alcoholic beverages do not warm a person and under no circumstances should they be given to a hypothermic casualty. Alcohol dilates the blood vessels and may increase heat loss. It also interferes with one’s ability to think clearly.

41_____

All hypothermic casualties should be handled gently, avoiding jolts that might adversely affect the heart's function.

- Get them out of the water to a dry, sheltered area.
- DO NOT RUB THE SURFACE OF THE BODY.
- Remove wet clothing -if possible put on layers of dry clothing - cover the head and neck (hat/scarf).
- Apply warm (40-45°C) objects such as wet towels, water bottles, chemical heat packs (hand warmers) to head, neck and trunk. BE CAREFUL TO AVOID BURNS.
- Give warm drinks for mild hypothermic cases only -NEVER ALCOHOL, COFFEE, TEA OR COCOA.
- In severe cases donate heat to the trunk of the body by direct body contact, especially to the chest, with warm person(s). The rescuer should remove upper clothing and huddle with the casualty inside blankets/sleeping bags.

In the following sentences **42-50** choose the one option that forms a common collocation.

42. There is a *light / faint* smell of gas. Have you left the cooker on?

43. As part of her doctorate, Helena is *making / doing* some research in the British Library.

44. It isn't fair to *have / take* risks with other people's savings.

45. The lawyer presented a *heavy / strong* argument but failed to win the case.

46. Don't do by car, the traffic is really *heavy / strong* today.

47. You should always *make / do* the most of every opportunity you are given.

48. Karl forgot to water the plants but it didn't seem to *do / make* them any harm.

49. Many companies *withdraw / deduct* tax from your salary before you get paid.

50. Hello. I'd like to *withdraw / deduct* 500 euros from my account, please.

Keys:

1. B 2. A 3. C 4. D 5. A 6. D 7. D 8. B 9. C 10. A 11. D 12. C 13. B 14. A 15. A

16. accused Frank of breaking/having broken 17. must have/get my car 18. wishes she had bought 19. if you hadn't/had not helped OR without you/ but for/ your helping 20. in case I ran 21. have fallen through 22. may have gone 23. is impossible for me to 24. was being watched

25. like; 26. noticing; 27. originally; 28. convenience; 29. sale; 30. widened; 31. shorter; 32. underground; 33. likelihood; 34. freedom;

35. – H; 36. – I; 37. – A; 38. – B; 39. – C; 40. – E; 41. – F

42. faint; 43. doing; 44. take; 45. strong; 46. heavy; 47. make; 48. do;49. deduct; 50. withdraw.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Speak on the conversational topic: *Juvenile delinquency has become a serious social problem nowadays. What crimes do young people typically commit? What in your opinion are the main causes of juvenile delinquency?*
   Use your topical vocabulary.
2. Speak on the theoretical question. *Basic notions of stylistics. The notion of foregrounding. Types of Foregrounding*. Analyze the mini text.

1. Speak on the conversational topic: *Juvenile delinquency has become a serious social problem nowadays. What crimes do young people typically commit? What in your opinion are the main causes of juvenile delinquency*?

Juvenile delinquency is a serious social problem in many countries of the world. It has caused increasing public concern. Young people commit different crimes such as house-breaking, shoplifting, mugging, homicide, etc. Many studies have been made to determine the cause of delinquency. Most of these have focused on family relationships. The results of these investigations have shown that it is doubtful that any child becomes a delinquent for any single reason. Juvenile offenders are usually found among children form broken homes, unhappy homes, where parents are cruel, heartless, indifferent, quarrelsome. Such parents make their children permanently embittered, impersonal and even hostile.

Children from unhappy homes feel discontented with their life circumstances. Youths neglected by their parents very often commit crimes because delinquency seems to them to be a solution. Many recent studies have revealed that many delinquents had parents with whom they did not get along or who were inconsistent in their patterns of discipline and punishment. The problem of juvenile delinquency becomes very acute in adolescence, when children become more independent of their parents. Very often they turn for advice to adults or their friends outside their families, whose influence on them may be negative. Their friends may be delinquent.

Many young people see delinquency as their escape from boredom, poverty and other problems.

The major causes of delinquency in different countries are related to each nation's economic and social development. For instance, the incidence of widespread poverty

and the number of abandoned children in large city slums together with the changes in social system, shifting morals and values may be primary causes of juvenile crimes.

Many theories concerning the causes of juvenile crime focus either on the individual or on society as the major contributing influence.

Theories centering on the individual suggest that children engage in criminal behaviour because they were not sufficiently penalized for previous delinquent acts or that they have learned criminal behaviour through interaction with others. The role of society cannot be underestimated but most theories of juvenile delinquency focus on the role of disadvantage families.

The fundamental change in or breakdown of traditional patterns of family living is considered major cause of juvenile crime around the world. No child is born a criminal, thus the family is the primary institute potential of criminal commencement.

Family factors which may affect the development of juvenile delinquency include intense and relentless family conflict. Such conflict may be characterized by domestic violence, child abuse and neglect, parental inability to express appropriate affection toward a child, and a rigid and non-democratic child rearing practices. There are other main influences on the development of delinquent behaviour in adolescents: peers and school.

Associating with a circle of friends who exhibit delinquent behaviours and perform delinquent acts increases the risk of non-conformity to social norms and delinquent behaviours.

Poor academic performance and classroom conduct problems may be predictors of later delinquency. Lack of academic competency creates feelings of alienation, worthlessness and low self-esteem. Truancy is often a child's way of dealing with school-related failures.

4. Speak on the theoretical question. *Basic notions of stylistics. The notion of foregrounding*.

The term 'foregrounding' was suggested in the 30-s by Prague linguists in reference to the ability of a verbal element to obtain extra significance, to say more in a

definite context only due to the specific arrangement of the elements within an utterance, without any increase of its size.

Foregrounding means a specific role that some language items play in a certain context when the reader's attention cannot but be drawn to them. It may be based on various types of deviation or redundancy or unexpected combination of language units, etc. Sometimes the effect of foregrounding can be achieved by the very absence of any expressive or distinctive features precisely because they are expected in certain types of texts.

I.V.Arnold defined foregrounding as the ways of formal text arrangement, focusing the reader's attention on the definite elements of the message and defining semantically relevant connections between the elements of one or, more frequently, of different levels.

The main types of foregrounding are:

– coupling;

– convergency/ convergence;

– deceived expectation / defeated expectancy.

Convergency – is the accumulation of stylistic devices promoting the same idea, emotion or motive in the given context..

The term *coupling* means the usage of similar elements in similar positions resulting in text integrity.

Coupling may be found at any level of the text and in text fragments of different size.

The similarity of elements can be phonetic (*alliteration, rhyme),* structural (*similar morphological constructions; parallel constructions*), semantic (*synonyms, antonyms, hyponyms, hyperonyms, words of the same semantic field*).

The similarity of position can be of a syntactical nature (e.g. *the usage of an element in a similar syntactical function*) or it can be based on the place of an element in a speech chain or in compositional structure of the text.

Deceived expectation is breaking of the pattern by the usage of an element of low predictability.

Analyze the mini text. *Comment upon the cases of morphemic foregrounding*:

1.*His mother made a nunnery out of widowhood, vowed never to marry again and to devote her life to the care and upbringing of the boy in such a way that the accidents of life would leave him uninvolved and for ever safe. Thus the boy was overindulged, overprotected, overfed on highly nourishing and scientifically chosen foods* <...>. (I.Show)

1. *She was a young and unbeautiful woman*. (*I.Shaw*)

A morpheme may in certain contexts become foregrounded so that apart from its inherent meaning it becomes vehicle of additional information – logical, emotive, expressive.

One important way of morphemic foregrounding is its repetitiuon. Both root and affixational morphemes can be emphasized through repetition. Especially vividly it is observed in the repetition of affixational morphemes which normally carry the main weight of the structural and not of the denotational significance. When repeated, they come into the focus of attention and stress either their logical meaning (*e.g*. that of contrast, negation, absence of quality as in *prefixes a-, anti-, mis-*; or of smallness as in suffixes *–ling, -ette*); their emotive and evaluative meaning (*as* in forming degrees of comparison) or else they add to the to the rhythmical effect and text unity. When a morpheme is repeated it gains much independence and acquires additional information and stylistic effect.

That is what we observe in the first example where the idea of excessive parental care is underlined with the help of the repetition of the prefix -over: *Thus the boy was overindulged, overprotected, overfed on highly nourishing and scientifically chosen foods* <...>. (I.Show).

The second example illustrates another way of using a morpheme for the creation of additional information through the extension of its normative valency which results in the formation of new words: *She was a young and unbeautiful woman*. (*I.Shaw*)

The word *unbeautiful* is not a neologism in the true sense for it is created for the special communicative situation only. Words of the kind are characterized by lucidity of their inner form and morphemic structure. The meaning of this word is synonymic to "*plain*" or even "*ugly*" but it is much more effective in the given context as it arrests the reader's attention due its freshness and originality which therefore secures the desired foregrounding effect.